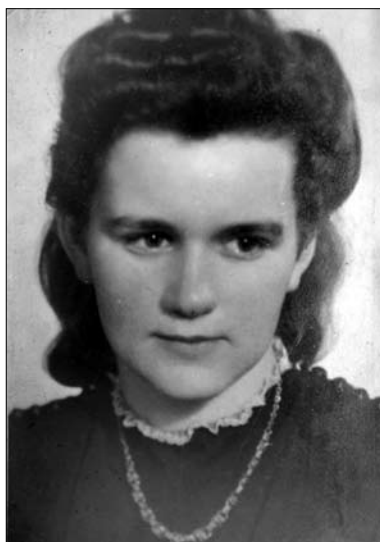


DOI 10.12775/BFGEZ.2020.13

Janina Urszula Kentzer z d. Bednarska ps. Ula

Janina Urszula Kentzer z d. Bednarska (1921–2020) urodziła się w Toruniu 24 X 1921 r. w rodzinie Alojzego i Walerii. Ojciec, podoficer zawodowy wojsk łączności, po powrocie z kampanii wrześniowej 1939 r., w latach 1939–1945 działał początkowo w organizacji „Grunwald”, potem w Polskiej Armii Powstania (PAP). Janina po ukończeniu szkoły powszechnej prowadzonej przez „Rodzinę Wojskową” w Toruniu, od 1934 r. była uczennicą Państwowego Gimnazjum Żeńskiego im. Królowej Jadwigi, które ukończyła w 1937 r. tzw. małą maturą. W Gimnazjum wstąpiła do hufca szkolnego Przysposobienia Wojskowego Ko-

biet (PWK), którego komendantką była Elżbieta Zawacka. Działalność w organizacji kontynuowała także po 1937 r. w hufcu pozaszkolnym PWK, prowadzonym przez Marię Nowicką. Uczestniczyła w obozach PWK m.in. w Garczynie i Spale, po ukończeniu którego otrzymała stopień podinspektorki sanitarnej. Pracę zawodową podjęła po kursie stenografii i pisania na maszynie. Do wybuchu II wojny światowej pracowała jako sekretarka w Toruniu w Okręgowym Urzędzie WF i PW, w skład którego wchodziła Pomorska Brygada Obrony Narodowej. W ostatnich dniach sierpnia w mundurze PWK pełniła dyżur na Dworcu Głównym w Toruniu, organizując posiłki dla transportów wojskowych.



W dniach 1-2 września wraz z Urzędem została ewakuowana do Warszawy. Po rozbiciu transportu przez niemieckie lotnictwo pod Sochaczewem, dotarła wozem do Warszawy, gdzie włączyła się do pomocy sanitarnej dla ludności. Do Torunia powróciła po kapitulacji Stolicy. W czasie okupacji pracowała jako pomoc domowa oraz bufetowa na dworcu kolejowym Toruń Wschód. Równocześnie zaangażowała się do organizowania pomocy dla więźniów Fortu VII i VIII, dla żołnierzy polskich w obozie jenieckim na Podgórzu; później także więźniów obozów dla osób cywilnych i obozów koncentracyjnych, stałagów i oflagów. Kolportowała gazetki konspiracyjne redagowane przez konspiracyjną organizację młodzieży szkół toruńskich „Batalion Śmierci” do czasu rozbicia organizacji aresztowaniami w marcu 1940 r. Była także łączniczką i punktem kontaktowym Elżbiety Zawackiej. Obowiązki te powierzyła jej Elżbieta Zawacka podczas krótkiego pobytu w Toruniu po powrocie z kampanii wrześniowej. J. Bednarska w marcu 1943 r. została we Włocławku przez Marię Nowicką ps. Marlana, wówczas kierowniczkę Referatu WSK Inspektoratu AK Włocławek, zaprzysiężona do WSK. Przyjęła ps. Ula i otrzymała zadanie zbierania informacji wywiadowczych i utrzymywania kontaktu z kilkoma toruńskimi rodzinami, m.in. rodziną Elżbiety Zawackiej, która wraz z M. Nowicką od 1941 r. należała do eksterytorialnej komórki wywiadowczej, podległej KG ZWZ-AK, utworzonej przez instruktorki PWK. Kontakt z M. Nowicką został przerwany z powodu aresztowania „Marleny” dn. 2 V 1943 r. Do końca 1944 r. „Ula” kontynuowała działalność konspiracyjną w ramach opieki społecznej

oraz pełniła funkcję łączniczki swego ojca, Alojzego Bednarskiego ps. Ksawery, kierownika łączności PAP na terenie Garnizonu Toruń.

Po wojnie pracowała m.in. jako komendantka hufców szkolnych w Miejskim Urzędzie WF i PW, później w Komendzie Miejskiej „Służba Polsce” w Sopocie i na stanowisku ekonomisty w Zakładzie Dróg Wodnych Politechniki Gdańskiej.

Od 1997 r. należała do powstałego z inicjatywy prof. Elżbiety Zawackiej i działającego przy Fundacji „Memoriału Generał Marii Wittek”. Była jedną z najbliższych współpracownic prof. Elżbiety Zawackiej niezwykle aktywnie zaangażowanych w gromadzenie materiałów źródłowych na temat konspiracji pomorskiej i na temat wojennej służby Polek; także finansowo wspierała Fundację. Członkini Światowego Związku Żołnierzy AK Okręg Pomorski w Gdańsku upowszechniała wśród młodzieży historię, tradycję i dziedzictwo ideowe Armii Krajowej.

Została odznaczona i wyróżniona: Medalem Wojska, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem „Obrońcy Ojczyzny 1939–1945”, Medalem „Pro Memoria”; patentem „Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”.

Porucznik Janina Urszula Kentzer zmarła w Gdańsku 7 VI 2020 r. i tu została pochowana 12 czerwca na cmentarzu Srebrzysko.

Elżbieta Skerska

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!